

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W KOWARACH

z dnia r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2026 – 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2025r. poz. 1153 z późn. zm.) w związku z art. 176 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 49 z późn. zm.), Rada Miejska w Kowarach uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2026 – 2028, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kowary.

3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE MIEJSKIEJ KOWARY

NA LATA 2026-2028

Opracowanie:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach

we współpracy z:

- ❖ Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Kowarach
- ❖ Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach

Sporządziła:

mgr Patrycja Sęk – Starszy Inspektor ds. świadczeń pomocy społecznej

Spis treści

WSTĘP	3
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA A ZADANIA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	6
Instytucje wsparcia rodziny na poziomie gminy.....	8
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY MIEJSKIEJ KOWARY I DIAGNOZA KOWARSKICH RODZIN.....	11
Dane o korzystających z pomocy i wsparcia.....	15
Charakterystyka kowarskich rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i pracą socjalną	22
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY I UZALEŻNIENIOM.....	29
ANALIZA SWOT	32
ZAŁOŻENIA PROGRAMU	34
CELE PROGRAMU	35
SPOSÓB REALIZACJI CELÓW	38
ADRESACI PROGRAMU	39
REALIZATORZY PROGRAMU	39
FINANSOWANIE PROGRAMU	40
EWALUACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	40

WSTĘP

Rodzina jest najstarszą grupą społeczną i występuje we wszystkich etapach rozwoju społeczeństwa i we wszystkich formacjach. Jest ona naturalnym i niezastąpionym elementem struktury społecznej, nazywanej podstawową komórką społeczną.¹ „Jej szczególna rola polega na tym, że rodzina jest naturalnym i niezastąpionym środowiskiem narodzin i rozwoju człowieka. To w niej zarówno dziecko, jak i osoba dorosła zaspokaja swe podstawowe potrzeby. Ten naturalny charakter rodziny wynika przede wszystkim z tego, iż jest ona jedyną grupą społeczną, która rozwija się nie tylko przez przyjmowanie nowych członków z zewnątrz, ale także przez wewnętrzny rozwój – rodzenie dzieci.”² „W takim przypadku rodzina jest zjawiskiem nieprzemijającym, chociaż podlega ewolucji. Rodzina jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze wpływa na osobowość człowieka, jego życie i rozwój. Ma ona zasadnicze znaczenie dla kształtowania ogólnej postawy życiowej dziecka oraz jego zdrowia psychicznego. Jest miejscem, w którym dziecko doświadcza swoich pierwszych kontaktów z otoczeniem, zaczyna poznawać i rozumieć wartości społeczne. Na ich podstawie będzie budować swój własny system norm i zachowań.” Rodzina powinna zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałując (w sposób świadomy i nieświadomy) na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie.

Nie ulega wątpliwości, że rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko rozwojowe dzięki możliwości otoczenia go indywidualną opieką i zaspokojenia jego potrzeb. Rodzina jako instytucja społeczna pozostaje w kręgu ciągłego zainteresowania socjologów, psychologów, pracowników socjalnych, pedagogów oraz przedstawicieli innych dziedzin nauki i praktyki. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają działań interdyscyplinarnych i kompleksowych rozwiązań.

Jedną z najistotniejszych funkcji rodziny jest wychowanie dzieci. We współczesnych rodzinach coraz częściej obserwuje się trudności z prawidłową realizacją zadań wychowawczych, co niesie za sobą szereg zagrożeń dla właściwego rozwoju i wchodzenia w dorosłe życie dzieci w nich wychowanych.³ „Niezaprzeczalnie ważnymi czynnikami wpływającymi na funkcjonowanie rodziny jest trwałość więzów rodzinnych, zdolność poszczególnych jej członków do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania problemów życiowych oraz poziom integracji społecznej w środowisku

¹ Art. 10 Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych z 1966r., ratyfikowanego przez Polskę w 1977r.

² Smoczyński T., „Prawo rodzinne i opiekuńcze”, Warszawa 2005

³ Lepalczyk I., „Pedagogika Społeczna”, Warszawa 1995

lokalnym, w którym żyje i funkcjonuje dana rodzina. Można zatem stwierdzić, że o sile występowania zjawiska wykluczenia społecznego decydują czynniki regionalne.”

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 ., poz. 49 ze zm.), wprowadzająca reformę systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa wyłączyła z systemu pomocy społecznej zadania z zakresu wspierania rodziny i organizowania pomocy dzieciom pozbawionym właściwej opieki w środowisku rodzinnym i zwiększyła finansową odpowiedzialność gmin za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej.

Preambuła ww. aktu wskazuje, że priorytetowymi celami są:

- ✓ dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia; troski o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową oraz ochrony przysługującym im praw i wolności;
- ✓ dobro rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobro wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci;
- ✓ skuteczna pomoc dla rodzin przeżywających trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci poprzez zorganizowanie zintegrowanego lokalnego systemu ochrony dzieci przy współpracy osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Ustawa oblige gminy do opracowywania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny oraz wyznacza dwa podstawowe zakresy działania. Obszar pierwszy to działania skierowane na utrzymanie dzieci w ich naturalnej rodzinie. Obszar drugi obejmuje działania odnoszące się do zapewnienia właściwie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych należytej opieki rodzicielskiej. Wsparcie rodziny ma zatem charakter profilaktyczny i przyjmuje zasadę wczesnej interwencji. Priorytetem jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. System wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, ma na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny.

Z treści wskazanych obszarów wynika główny cel „Programu wspierania rodziny na lata 2026-2028” dla gminy miejskiej Kowary, jakim jest utrzymywanie, a w niektórych zakresach rozbudowywanie i doskonalenie istniejących form wsparcia dla rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci oraz utrzymanie i doskonalenie form wsparcia kierowanych do osób usamodzielnianych. Szczegółowe cele i zadanie, między innymi takie jak:

- ✓ tworzenie rozwiązań profilaktycznych, umożliwiających prowadzenie działań osłonowych mających na celu wzmocnienie rodzin z tzw. grupy ryzyka,
- ✓ zapobieganie marginalizacji i izolacji społecznej rodzin,
- ✓ prowadzenie działań ratowniczych i wspomagających;

sformułowano w oparciu o obecnie obowiązujące przepisy, w tym:

- ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025r. poz. 1214 z późn.zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r. poz. 1673 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023r. poz. 2151 z późn.zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023r. poz. 1939 z późn.zm.);
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. nr 114, poz. 946 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2024 r. poz. 1829 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 897)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 395)

Konsekwencją przyjęcia przez gminę miejską Kowary „Programu wspierania rodziny na lata 2026 – 2028” jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych, umożliwiających prowadzenie działań osłonowych mających na celu wzmocnienie rodzin z tzw. grupy ryzyka, zapobieganie ich marginalizacji i izolacji społecznej, a także prowadzenie działań ratowniczych i wspomagających. Świadczenie wsparcia w szerokim zakresie dla rodziny daje możliwość zapewnienia każdemu dziecku prawa do stabilnego rodzinnego środowiska wychowawczego. Działania na rzecz rodziny, to działania na rzecz całej wspólnoty tj. wszystkich jej członków.

W Programie zdiagnozowano sytuację kowarskich rodzin, zasoby miasta wspierające rodzinę. Omówiono sposób realizacji Programu oraz jego monitorowania i składania sprawozdawczości właściwym organom administracji rządowej i samorządowej.

Program GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MIEJSKIEJ KOWARY NA LATA 2026 – 2028 zawiera informacje o źródłach jego finansowania.

WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA A ZADANIA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

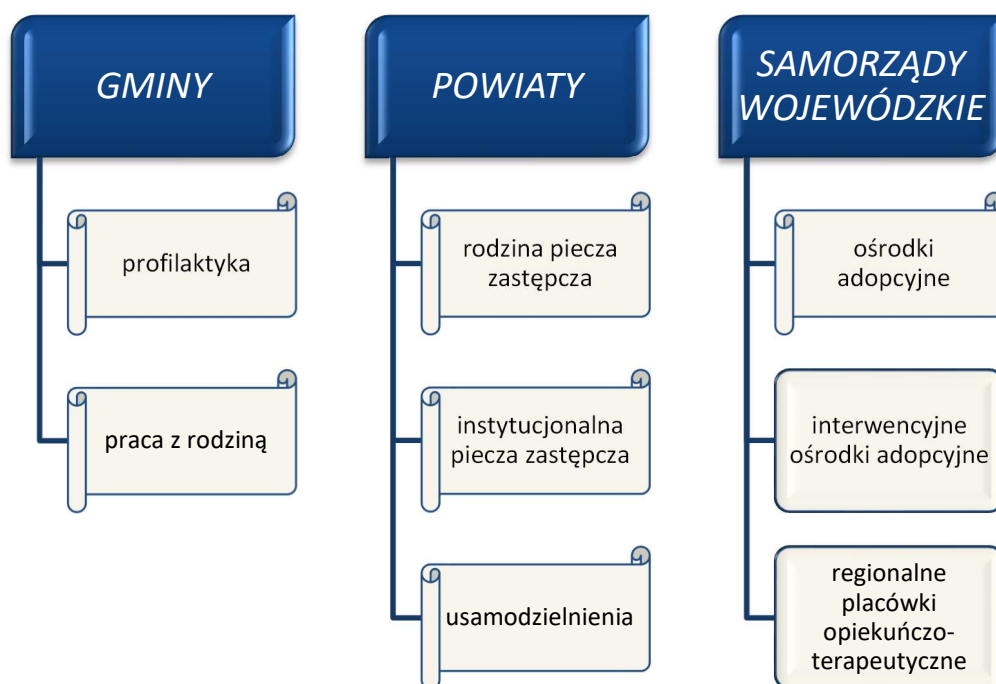
W ramach polskiego systemu polityki na rzecz dzieci i rodziny realizuje się takie zadania jak udzielanie pomocy finansowej rodzinom z dziećmi w ramach świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, alimentacyjnych i wychowawczych; tworzenie warunków dla godzenia pracy ze sprawowaniem obowiązków rodzicielskich, a także kształtowanie warunków dla funkcjonowania rodzicielstwa zastępczego i zwiększania udziału rodzinnych form opieki nad dziećmi.

Ważnym etapem było w tym kontekście wprowadzenie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 r., która weszła w życie 1 stycznia 2012 r. Wprowadziła ona znaczące zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatu w zakresie: pracy z rodziną – jako zadanie własne gmin i organizacji pieczy zastępczej – jako zadanie własne powiatu.

Zgodnie ze wskazaną ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji. Obowiązek ten, w zakresie uszczegółowionym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, które realizują go we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Praca z rodziną odbywa się poprzez przydzielenie tam, gdzie jest to wskazane, asystenta rodziny. Ponadto w celu wspierania rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego.

Zadanie wspierania rodziny i pieczy zastępczej ustawodawca podzielił na gminę, powiat i samorząd województwa.

Podział kompetencji w zakresie organizacji pomocy dziecku i rodzinie pomiędzy samorządami obrazuje rysunek poniżej:

Pierwszym i najważniejszym elementem tego systemu jest gmina i jej działania służące udzieleniu rodzinie wszechstronnej pomocy, tak aby mogła ona poradzić sobie z doznawanymi trudnościami i by w efekcie nie doszło do interwencji w postaci umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Działania pomocowe na poziomie gminy mają być również prowadzone w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Zmierzają one wówczas do stworzenia takich warunków w funkcjonowaniu rodziców dziecka, by możliwy był powrót dziecka pod ich opiekę. Działania te ustawodawca nazywa „wspieraniem rodziny” i mogą one mieć charakter działań profilaktycznych lub zmierzających do reintegracji rodziny.

Zgodnie z art. 176 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych gmina ma zapewnić wsparcie, które polega w szczególności na:

1. analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
2. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
3. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
4. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
5. pomocy w integracji rodziny;
6. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
7. dążeniu do reintegracji rodziny.

Zaś wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

1. pracy z rodziną;
2. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wymaga podkreślenia fakt, że zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy, wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i przy jej aktywnym udziale z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Instytucje wsparcia rodziny na poziomie gminy

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła nowe formy wsparcia rodziny na poziomie gminy, których celem jest osiągnięcie przez rodzinę, mającą problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych podstawowego poziomu stabilności życiowej, umożliwiającej jej wychowywanie dzieci.

Działania podejmowane w ramach nowego systemu mają zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny lub zapewniony został szybki powrót do rodziny dziecka, które z uwagi na jego dobro, okresowo musiało zostać umieszczone poza rodziną.

Gmina realizuje następujące formy wsparcia:

- ✓ **Asystent rodziny** – prowadzący systematyczną i wielopoziomową pracę z rodziną, w której nastąpiło zaburzenie funkcji rodzicielskich. Praca ta ma charakter zarówno profilaktyczny jak i naprawczy. Do jego zadań należy wspieranie rodziny biologicznej mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz mającej inne problemy powodujące trudną sytuację życiową. Asystent prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.
- ✓ **Rodzina wspierająca** – jej zadaniem jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, przy współpracy z asystentem rodziny. Rodzina wspierająca nie ma wyręczać, lecz aktywnie pomagać w przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie wspieranej. Formy takiej pomocy mogą być bardzo różnorodne, uzależnione są od uzgodnień między zainteresowanymi rodzinami i zależą od ich pomysłowości i inicjatywy. Współpraca między rodzinami daje niepowtarzalną możliwość dzielenia się doświadczeniem i ukazywania praktycznych metod rozwiązywania problemów. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka.
Rodzinę wspierającą ustanawia burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika lub dyrektora ośrodka pomocy społecznej, wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinne wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą burmistrz zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.
- ✓ **Grupy wsparcia i grupy samopomocowe** – stanowią one formę wsparcia psychospołecznego. Tworzone są przez osoby przeżywające podobne trudności, np. samotne rodzicielstwo, współuzależnienie, trudności opiekuńczo-wychowawcze.
„Grupy samopomocowe” są dobrowolnym zgromadzeniem osób, których aktywne działanie skierowane winno być na wspólne pokonywanie trudności (np. problemów natury psychicznej lub socjalnej, dot. ich samych lub członków rodziny).
„Grupy wsparcia” prowadzone są przez profesjonalistę, np. terapeutę, psychologa, pedagoga.
- ✓ **Placówka wsparcia dziennego** – zapewnia dzieciom opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.
Placówki tego typu mogą być prowadzone w formie:

- Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w połączonych w/w formach, jak również z inicjatywy powiatu, wówczas obejmują swoim działaniem gminy danego powiatu. Formą wsparcia udzielaną rodzinom przeżywającym trudności realizowaną przez powiat jest system pieczy zastępczej, również regulowany przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej

Cele pracy asystenta rodziny na mocy ww. ustawy to:

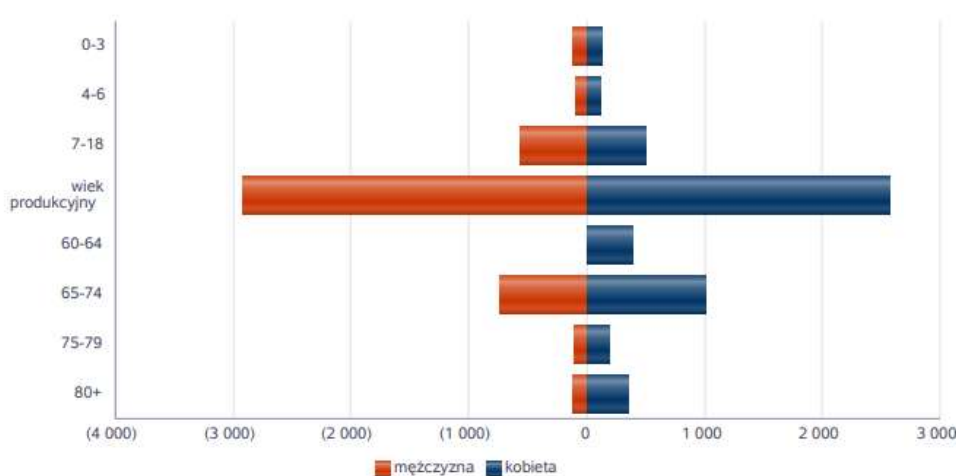
- Zapisy tej ustawy sprzyjają ścisłej współpracy pomiędzy pracownikami różnych instytucji, mają styczność z problemami dziecka i jego rodziny, tj.: przedstawicielami placówek opieki i wychowania, szkół, instytucji pomocy społecznej, policji, sądów, służby zdrowia, a także fundacji i stowarzyszeń.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY MIEJSKIEJ KOWARY I DIAGNOZA KOWARSKICH RODZIN

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOLECZNEJ

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i stanu na 31 grudnia 2023r. liczba ludności gminy Kowary wyniosła 9381 osób, z czego 53,48 % stanowiły kobiety, a 46,52 % mężczyźni. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 14,88 %, osoby w wieku produkcyjnym 55,62 %, a w wieku poprodukcyjnym 28,42 %.

Wykres 1 Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci w 2023r.

Ogólnokrajowa analiza liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku wskazuje systematycznie zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem. Wciąż utrzymuje się wzrostowa tendencja udziału osób w wieku poprodukcyjnym przewyższająca udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Związane jest to z powszechnym, długo utrzymującym się zjawiskiem starzenia się społeczeństwa i niskiego poziomu przyrostu naturalnego.

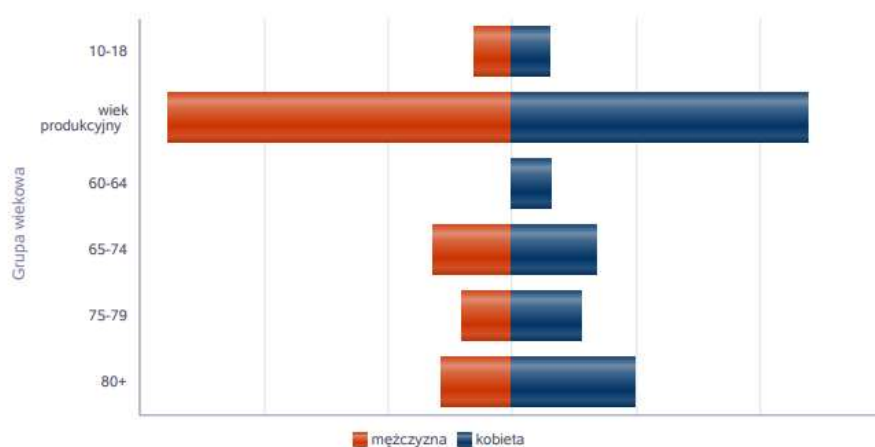
Tendencja taka ma niekorzystne znaczenia dla kondycji społeczno-gospodarczej Gminy. Istotne jest również to, że ta tendencja utrwała się w kontekście malejącej liczby mieszkańców Gminy.

Tabela 1 Prognoza liczby mieszkańców Kowar w pespektywie 10 lat

Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci		
Grupa wiekowa	mężczyźni	kobiety
10-18	304	309
wiek produkcyjny	2 769	2 383
60-64		316
65-74	636	684
75-79	406	556

80+	566	986
-----	-----	-----

Wykres 2 Prognoza liczby mieszkańców Kowar w pespektywie 10 lat

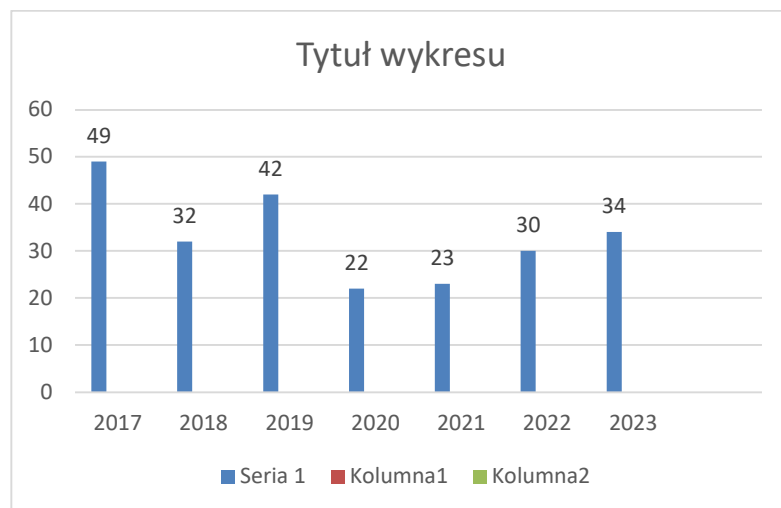

Bardzo istotnym elementem kształtującym obraz demograficzny miasta są dane dotyczące zawieranych małżeństw w danej miejscowości. Na podstawie analizy porównawczej można stwierdzić, że ogólny stan matrymonialny mieszkańców Kowar nie odbiega od statystyki ogólnej województwa dolnośląskiego oraz sytuacji ogólnopolskiej.

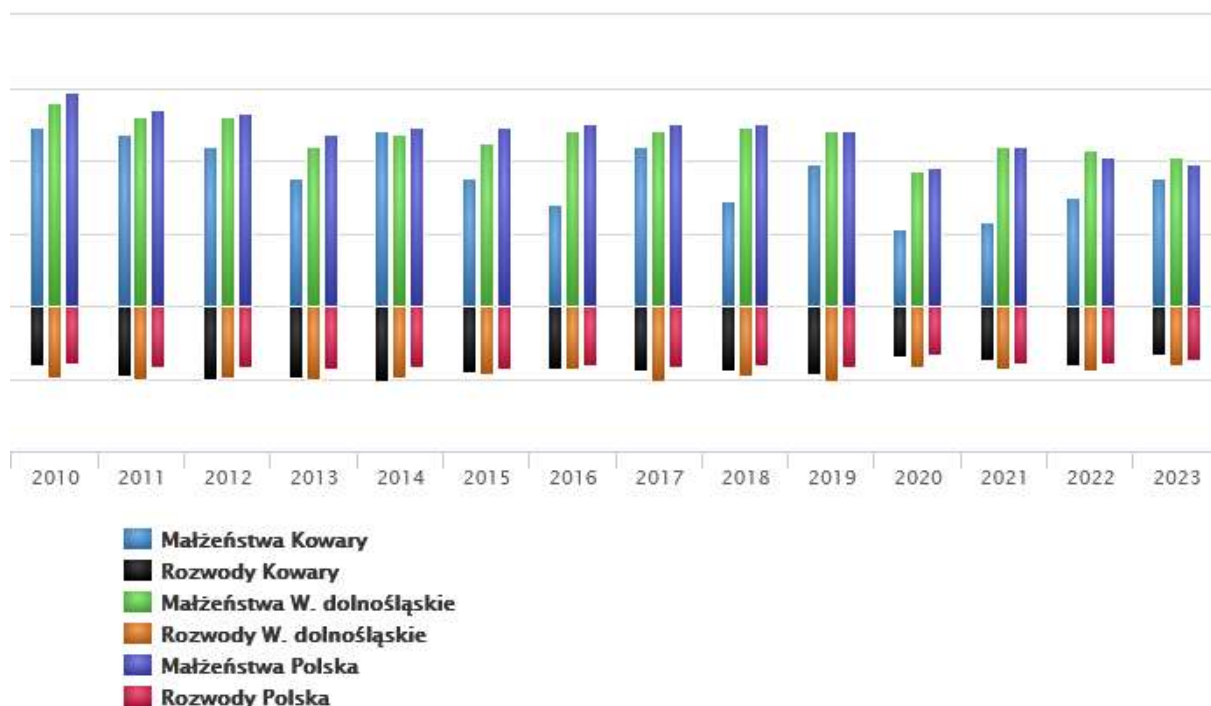
Mieszkańcy Kowar zawarli w 2023 roku 24 małżeństwa, co odpowiada 2,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski.

W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz mniej od wartości dla kraju. 31,6% mieszkańców Kowar jest stanu wolnego, 49,3 % żyje w małżeństwie, 10 % mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,2 % to wdowy/wdowcy.

Wykres 3 Liczba małżeństw zawartych w Kowarach w latach 2017-2023

Wykres 4 Statystyka małżeństw i rozwodów w Kowarach w latach 2010-2023

Ponadto według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze i stanu na 31 grudnia 2023r. stopa bezrobocia dla powiatu karkonoskiego wynosi 8,5 %, dla województwa wynosi 4,4 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Kowary wynosiła 294, w tym 34 osób z prawem do zasiłku.

Poniżej przedstawiono problem bezrobocia w Gminie Miejskiej Kowary. Zobrazowano na podstawie danych z OZPS za rok 2023 liczbę osób bezrobotnych, z prawem do zasiłku oraz tych długotrwale zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Tabela 2 Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2023r.

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	1 613	845	768
Bezrobotni z prawem do zasiłku	234	117	117
Długotrwale bezrobotni	976	496	480

Tabela 3 Analiza porównawcza powiat / województwo / kraj liczby osób bezrobotnych, liczby osób długotrwale bezrobotnych oraz liczby osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2023r.

	Powiat		Województwo		Polska	
Status	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	768	845	27 452	25 518	413 294	371 950
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	117	117	4 680	3 475	66 197	53 024
Osoby długotrwale bezrobotne	480	496	13 626	11 787	214 781	169 653

Tabela 4 Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w gminie Kowary

Rok	Wskaźnik
2019	54%
2020	51%
2021	61%
2022	47%
2023	53%

Wskaźnik obliczany, jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

W zasobach infrastruktury społecznej gminy w 2023r. znajdował się 1 żłobek dysponujący 24 miejscami, 4 przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach, 3 świetlice, w tym: 2 przyszkolne i 1 pozaszkolna.

Tabela 5 Liczba placówek i miejsc dla dzieci w roku w 2023r.

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbowa
Gmina Kowary	Liczba dzieci w żłobkach	24
	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	3
	Liczba żłobków	1
Powiat (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	7,67
	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	1,00
	Liczba żłobków	0,22
Województwo (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	103,01
	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	15,82
	Liczba żłobków	2,53

Tabela 6 Liczba placówek i miejsc dla dzieci w roku w 2023r.

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbową
Gmina	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	0,00
Powiat (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	0,00
Województwo (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	25,13

Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Pomoc i wsparcie z pomocy społecznej w gminie Kowary w roku 2023 uzyskało 426 osoby. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej wynosi 257.

Tabela 7 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

	Liczba świadczeniobiorców					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina	492	446	445	420	395	369
Powiat (średnia)	239	217	200	192	165	162
Województwo (średnia)	441	404	374	341	317	306

W gminie Kowary najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w 2023 roku były kolejno:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- bezdomność.

Tabela 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2023r.

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Produkcyjny	227	90	137
Poprodukcyjny	56	36	20

Wykres 6 Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej wg płci i wieku

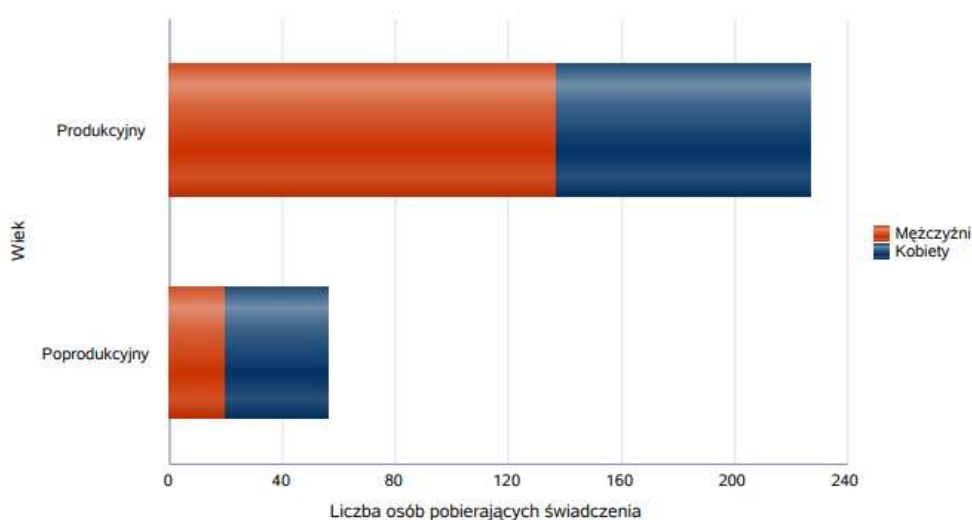

Tabela 9 Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	372	639
2018	343	571
2019	325	539
2020	350	558
2021	314	502
2022	299	486
2023	266	443

Z roku na rok znacznie zmniejsza się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, co spowodowane jest wprowadzeniem programów socjalnych wspierających finansowo każdą z rodzin wychowującym dzieci.

Istotnym z punktu widzenia niniejszego Programu jest fakt, że jednocześnie zwiększa się liczba tzw. „rodzin wieloproblemowych”, wykazujących trudności w realizacji swoich funkcji, rodzin w kryzysie, w konflikcie, zagrożonych rozpadem.

W spostrzeżeniach zarówno pracowników socjalnych jak i innych specjalistów działających na rzecz rodziny i dziecka akcentowane jest pogłębianie się zaburzeń funkcjonowania wielu rodzin. Hasło to mieści w sobie m.in. kryzys struktury rodziny przejawiający się w:

- spadku liczby zawieranych małżeństw, przy jednocześnie rosnącej liczbie rozwodów;
- powstawaniu tymczasowych konkubinatów, zorientowanych na wspólne życie jedynie do czasu pojawienia się trudności;
- zaniedbania w sferze opieki i wychowania dzieci oraz nasilaniu się różnych form przemocy domowej.

Tabela 10 Liczba kobiet korzystających z pomocy z podziałem na grupy wiekowe

Poziom	Wiek	2019	2020	2021	2022	2023
Kowary	0-17	-	-	-	-	-
	Produkcyjny	119	111	108	100	87
	Poprodukcyjny	54	49	45	40	40
Powiat	0-17	13	13	12	11	11
	Produkcyjny	70	61	57	52	46
	Poprodukcyjny	29	30	28	27	24
Województwo	0-17	43	38	34	29	32
	Produkcyjny	123	109	103	91	92
	Poprodukcyjny	68	62	57	54	53

Tabela 11 Liczba mężczyzn korzystających z pomocy z podziałem na grupy wiekowe

Poziom	Wiek	2016	2017	2018	2019	2020
Kowary	0-17	59				
	Produkcyjny	165	166	154	133	137
	Poprodukcyjny	25	25	24	24	20
Powiat	0-17	13	10	12	12	9
	Produkcyjny	102	100	93	80	74
	Poprodukcyjny	15	15	16	14	14
Województwo	0-17	41	37	31	34	30
	Produkcyjny	144	141	132	120	117
	Poprodukcyjny	24	23	23	23	24

Tabela 12 Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin

	Liczba rodzin pobierających świadczenia		
Typy rodzin	Ogółem	świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
jednoosobowe	182	19	168
wielooosobowe	66	29	65

Tabela 13 Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin z uwzględnieniem liczby dzieci

	Liczba świadczeń		
Typ rodziny	Ogółem	świadczenia pieniężne	świadczenia niepieniężne
bez dzieci	7 262	2 621	4 641
jedno dziecko	168	75	93
dwoje dzieci	922	64	858
troje dzieci	206	100	116
czworo i więcej dzieci	206	39	167
Inne	3914	997	2 917

Tabela 14 Powody udzielania pomocy rodzinom w 2023r.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
UBÓSTWO	209
BEZROBOCIE	108
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	98
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	32
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	6
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM	12
BEZDOMNOŚĆ	22
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	5
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	6
ALKOHOLIZM	2
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – W TYM: RODZINY WIELODZIETNE	6
NARKOMANIA	3

Jak wskazują powyższe dane w roku 2023 najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc było ubóstwo i bezrobocie. Można zauważyć tendencje spadkową w porównaniu do lat ubiegłych w kwestii liczby rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 15 Główne powody przyznania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych

Powód przyznania	Ogółem	Typ rodziny			
		1-osobowa	2-osobowa	3-osobowa	4 i więcej osób
Ubóstwo	61	39	10	3	9
Bezrobocie	43	11	9	3	9
Niepełnosprawność	24	16	3	-	5
Bezdomność	7	6	1	-	-
Długotrwała lub ciężka choroba	5	5	-	-	-

Tabela 16 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	36
2018	33
2019	37
2020	33
2021	24
2022	25
2023	17

Tabela 17 Liczba dzieci korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rok	Liczba osób
2019	5
2020	5
2021	5
2022	4
2023	8

Tabela 18 Analiza porównawcza dot. korzystających z pomocy i wsparcia

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA			
Liczba osób	1	443	426
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE			

Liczba osób	2	395	369	369
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	287	256	256
Wiek 0-17	4	107	105	105
Wiek produkcyjny	5	249	240	240
Wiek poprodukcyjny	6	63	53	53
Liczba rodzin	7	266	257	257
Liczba osób w rodzinach	8	443	426	426
w tym: KOBIECY (z wiersza 2)				
Ogółem	9	177	170	170
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	110	105	105
Wiek 0-17	11	47	47	47
Wiek 18-59	12	94	95	95
Wiek 60 lat i więcej	13	36	28	28
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	361	426	426
Liczba rodzin	15	262	266	266
Liczba osób w rodzinach	16	429	426	426
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	17	3	10	10
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	3	10	10

Źródło: dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach

W gminie Kowary liczba pobierających w roku oceny świadczenie wychowawcze wyniosła 3 rodziny. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku wychowawczego wyniosła 15 580,70 zł.

Liczba pobierających w roku oceny zasiłek rodzinny wyniosła 125 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o około 30 rodzin. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 613 299,56 zł.

Tabela 19 Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

	Liczba rodzin					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami	351	312	231	185	151	125

Całościowa analiza dot. świadczeń pomocy społecznej przyznawanych z powodu bezrobocia oraz danych dot. systemu świadczeń rodzinnych wskazuje, że spadek ilości świadczeń pomocy społecznej z powodu bezrobocia pozostaje w ścisłym związku z dodatkowymi zasobami finansowymi rodzin wynikającymi z przyznania świadczeń wychowawczych (800+), które nie podlegają wliczeniu do dochodu i mogą być przyczyną rezygnacji z aktywności zawodowej (poszukiwania pracy pozostawiania w rejestracji bezrobotnych) szczególnie kobiet, a tym samym zmniejszania się liczby osób zarejestrowanych w ewidencji bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy. Dynamika tego procesu postępuje w związku ze zmianą przepisów prawnych dot. przyznania świadczenia wychowawczego, tj. brakiem kryterium dochodowego. W gminie Kowary zauważalne jest zjawisko, o którym mówią eksperci od rynku pracy – powstawanie nowej grupy społecznej – osób „biernych zawodowo”.

Inne formy pomocy realizowane przez inne organy gminy i organizacje pozarządowe.

Oprócz wymienionych wyżej form pomocy realizowanych przez MOPS, kowarskie rodziny mogą również korzystać z innych form wsparcia realizowanych przez Urząd Miejski w Kowarach, tj.

- stypendia szkolne, realizowane na podstawie ustawy o systemie oświaty
- Karta Dużej Rodziny, realizowana od 16 czerwca 2014 roku na podstawie Programu Rządowego dla rodzin wielodzietnych, a od 1 stycznia 2015 roku na podstawie ustawy o Karcie Dużej Rodziny.

Znaczącą pomocą jest realizowany przez Zarząd Miejski Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Kowarach we współpracy z MOPS Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa (FEAD), dofinansowywany ze środków Unii Europejskiej.

Rodziny obejmowane były również, w ramach systemu pomocy społecznej wsparciem w formie świadczeń pieniężnych, pomocą w naturze (posiłki w szkole) i pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych niepełnosprawnym dzieciom, jak również innymi systemami pomocy realizowanej przez MOPS (świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, dodatki mieszkaniowe i energetyczne, organizacja i koordynowanie we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Jeleniej Górze programu prac społecznie użytecznych dla 30 bezrobotnych podopiecznych MOPS) oraz pomocą w formie Karty Dużej Rodziny realizowanej od 01.01.2015r. przez Urząd Miejski w Kowarach.

Ponadto, zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025r. poz. 1214 ze zm.) do zadań własnych Gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych.

W roku 2021 udało się uruchomić nową formę pomocy mającą na celu wsparcie kowarskich rodzin - mieszkania chronionego treningowego, która z powodzeniem funkcjonowała w kolejnych latach. Podstawowym celem funkcjonowania mieszkania jest zapewnienie usług bytowych, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia. Mieszkanie treningowe ma na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę socjalną oraz przygotowanie osób tam przebywających przez specjalistów do prowadzenia samodzielnego życia.

Przeznaczone jest dla osób usamodzielnionych, które ukończyły 18 lat i opuściły pieczę zastępczą oraz posiadają zatwierdzony indywidualny program usamodzielnienia, a ponadto spełniają następujące warunki:

- nie mają możliwości powrotu do środowiska rodzinnego naturalnego, posiadają własne źródło dochodu,
- oczekują na przyznanie mieszkania z zasobów gminy,
- wymagają wsparcia i pomocy w podjęciu samodzielnego życia.

Szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania mieszkania treningowego oraz zasady pobytu w mieszkaniu chronionym określa regulamin organizacji i zasad funkcjonowania mieszkania chronionego, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach; natomiast szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu treningowym zostały uregulowane uchwałą nr XXXII/199/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 14 grudnia 2020r. oraz uchwałą nr IV/18/24 Rady Miejskiej w Kowarch

Od 2021r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizowany jest program pod nazwą „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”, który działał również z powodzeniem w roku 2023. Program finansowany jest ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Dedykowany jest pełnoletnim osobom niepełnosprawnym, które posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieciom do 16 roku życia, które posiadają niepełnosprawność wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy osoby trzeciej. Ww. program ma na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością.

Charakterystyka kowarskich rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i pracą socjalną

Od kilku lat w grupie najczęstszych powodów przyznawania pomocy społecznej pojawia się bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego i kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. Jest to poważna dysfunkcja rodziny wynikająca między innymi z niskiego poziomu kompetencji rodziców w zakresie organizowania życia rodziny, zarządzania budżetem domowym. W przypadku, gdy wychowanie dzieci nie jest

planowanym, świadomym procesem, ich potrzeby podstawowe jak i rozwój są marginalizowane, a aspiracje edukacyjne nie są w wystarczającym stopniu pobudzane i moderowane. W konsekwencji tych trudności dzieci z rodzin dysfunkcyjnych są słabiej przygotowane do samodzielnego życia, osiągania sukcesów osobistych, satysfakcjonującego funkcjonowania w rolach społecznych. Skutkiem tego zjawiska może być dziedziczenie statusu społecznego. Osoby dorosłe, które wywodzą się z rodzin dysfunkcyjnych, często nie posiadając dobry wzorców, mają trudność w prawidłowym funkcjonowaniu w założonych przez siebie rodzinach.

Analiza indywidualnych przypadków rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach wskazuje, że zmagają się one z wieloma współistniejącymi problemami, a ich sytuacja ulega dynamicznym zmianom skutkującym bądź rozwiązaniem problemu, bądź pojawieniem się kolejnych trudności. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolny, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i społecznych oraz przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną, prowadzona przez przedstawicieli służb społecznych, powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony danej rodziny.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej trzeba doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Praca asystentów rodziny służy udzielaniu rodzinie wszechstronnej pomocy tak, by mogła ona poradzić sobie z trudnościami i w wystarczającym zakresie realizować zadania wynikające z funkcji rodziny. Wsparcie asystentów rodziny jest formą profilaktyki i przeciwdziałaniu takim zjawiskom pojawiającym się na gruncie życia rodzinnego, które obligują służby do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 20 Analiza porównawcza - Asystenci rodziny i rodziny objęte ich wsparciem

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba asystentów rodziny w gminie	2	2	2	2	2	2
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	28	31	24	20	26	19

Ważną rolę w systemie wspierania rodziny pełnią asystenci rodziny. Celem pracy asystenta było osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwiała jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem było niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie, m.in.:

- udzielanie pomocy rodzinom w zdobywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i zarządzania budżetem domowym;

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych;
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz pomoc w poszukiwaniu, podejmowania i utrzymaniu pracy zarobkowej;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

Praca realizowana jest zgodnie z opracowanym wspólnie z daną rodziną planem pracy, który określał cele i oczekiwane efekty pracy z rodziną. W zależności od potrzeb poszczególnych rodzin asystenci podejmowali współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny.

W roku 2023 asystenturą objęto łącznie 19 kowarskich rodzin, wymagające wsparcia w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece oraz wychowaniu dzieci. Podobnie jak w latach ubiegłych średni czas pracy z rodziną wynosi 16 miesięcy. W 2023r. asystenci podjęli pracę z 11 nowymi rodzinami oraz kontynuowali współpracę z 8. Mając na względzie fakt, iż celem pomocy społecznej jest wspieranie oraz pomoc w usamodzielnieniu się osób/rodzin zakończono współpracę z 9 rodzinami (ze względu na brak gotowości rodziny do zmiany i przekierowano pracę na inne formy pomocy, ze względu na stabilną sytuację w rodzinie bądź zmianę miejsca zamieszkania jak również brak współpracy).

W 2023 r. Ośrodek przystąpił do Rządowego Programu pn. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2021”, w wyniku czego pozyskano dofinansowanie na realizację ww. zadania w wysokości 4000,00 zł. Środki te wydatkowano w roku 2023 r.

W roku 2023 podczas współpracy asystenta z rodziną w pieczy zastępczej nie zostało umieszczone żadne dziecko. Natomiast według stanu na dzień 31.12.2022r. MOPS w imieniu Gminy Miejskiej Kowary partycypował w ponoszeniu kosztów za opiekę i wychowanie 56 kowarskich dzieci, przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych.

W systemie polityki na rzecz dzieci i rodziny prawo dziecka do pieczy zastępczej jest prawem subsydiarnym wobec prawa dziecka do życia w rodzinie, równocześnie umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej, a celem umieszczenia dziecka w środowisku zastępczym jest stworzenie warunków pomocy i pozytywnych zmian w rodzinie, aby dziecko, (o ile jest to możliwe) mogło powrócić pod opiekę rodziców.

W tym też celu asystenci rodziny podejmują niezbędne działania wynikające z zapisów ustawowych mimo umieszczenia dzieci w placówce podejmują niezbędne działania, by umożliwić ich powrót do rodziny biologicznej.

Zapewnienie właściwej asysty rodzinnej rodzinom niewydolnym w zakresie realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej wymaga szerokiej współpracy z pozostałymi

pracownikami MOPS, a szczególnie z pracownikami socjalnymi oraz wszystkimi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, a w szczególności:

- Urzędem Miejski w Kowarach,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policją, Sądem Rodzinnym w Jeleniej Górze, kuratorami sądowymi
- Placówkami oświatowymi, w tym wychowania przedszkolnego
- Placówkami ochrony zdrowia,
- Miejskim Ośrodkiem Kultury w Kowarach
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze
- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kowarach,
- Polskim Komitetem Pomocy Społecznej – ZM w Kowarach i innymi organizacjami pozarządowymi,
- Parafią w Kowarach

W oparciu o prowadzone działania, rozeznanie środowiskowe oraz doświadczenie zawodowe pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej nakreślono zarys problemów.

Trudności opiekuńczo-wychowawcze

Ten problem dotyczy niemal wszystkich rodzin, w kilku przypadkach osiągając skrajną formę niewydolności opiekuńczo-wychowawczej. Jest to bardzo złożona dysfunkcja, obejmująca szereg aspektów: od trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci (jakich jak właściwie żywienie, pielęgnacja, higiena); przez niewłaściwe pełnienie ról rodzicielskich (brak metod wychowawczych, niezaspokajanie potrzeb emocjonalnych); aż po zaniedbanie edukacyjne i kulturowe. W większości przypadków źródłem tych trudności jest powielanie przez rodziców nieodpowiednich metod wychowawczych lub wypracowanie własnych bez należytych wzorców.

Rodziny borykające się z ww. problemem charakteryzują się przekonaniem o właściwiej ścieżce wychowania dzieci, wysokim poziomem bierności i postawą wyczekującą, a wręcz oczekiwaniem otrzymania gotowych rozwiązań. Ponadto większość z nich przyjmuje postawę zamkniętą i nieufną wobec pracowników służb pomocowych, jedynie mniejszość odbiera oferowaną im pomoc jako właściwą i potrzebną. Członkowie tych rodzin to niemalże bez wyjątku osoby, które w przeszłości, w procesie swojego wychowania doświadczyły przemocy w rodzinie, dorastały w trudnych warunkach socjalno-bytowych bądź zmagają się z uzależnieniem od alkoholu własnych rodziców.

Praca asystenta rodziny w takich przypadkach obejmuje szereg działań i w praktyce oznacza wspieranie rodziny w każdej sferze związanej z opieką nad dzieckiem i jego wychowaniem. Od edukacji, poprzez porady, wskazówki i instruktaże, aż po wsparcie emocjonalne. W celu przezwyciężenia trudności opiekuńczo-wychowawczych konieczna jest ścisła współpraca ze szkołą lub przedszkolem, Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, ośrodkami zdrowia i kuratorami.

Niskie / obniżone umiejętności załatwiania spraw urzędowych

Kłopoty z załatwianiem spraw urzędowych dotyczą większości rodzin współpracujących z asystentem rodziny. Zadaniem asystenta jest wówczas pomoc w stopniowym budowaniu lub wzmacnianiu takich umiejętności poprzez m.in.: wspólne sporządzanie pism urzędowych, towarzyszenie rodzinie podczas wizyt w urzędach lub instytucjach. Celem jest osiągnięcie samodzielności w tej kwestii, bądź nabycie umiejętności sprawnego korzystania z pomocy w tym zakresie (np. korzystanie z usług Punktu Informacyjnego przy Sądzie, Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej lub samodzielne napisanie pisma, korzystając z Internetu lub infolinii informacyjnej). Rozwiązanie tego pozornie błahego problemu wpływa na sprawniejsze funkcjonowanie rodziny w wielu aspektach.

Spżywanie / przyjmowanie substancji uzaleźniających (alkoholu lub środków psychoaktywnych)

Problem uzależnień sygnalizuje średnio 2/3 rodzin współpracujących z asystentem rodziny. W wielu przypadkach nadużywanie alkoholu lub przyjmowanie środków psychoaktywnych dotyczy więcej niż 1 członka rodziny, co ma nie tylko destruktywny wpływ na funkcjonowanie rodziny i zaburza rozwój psychospołeczny dzieci, ale nierzadko prowadzi do rozpadu rodziny.

W takich przypadkach głównym zadaniem asystenta rodziny jest motywowanie osób uzależnionych lub współuzależnionych do skorzystania z pomocy specjalistów ds. uzależnień. W ostatnich latach to właśnie problem uzależnień staje się dominujący i wymagający szczególnej uwagi, ponieważ o ile nadużycie alkoholu jest łatwe do wykrycia, o tyle zażywanie narkotyków już nie. Ze względu na brak narzędzi, które umożliwiłyby potwierdzenie podejrzeń asystenta rodziny dot. zażywania narkotyków (np. możliwości przeprowadzenia testu) konieczne jest prowadzenie rozmów motywacyjnych, by członkowie rodziny sami podjęli działania w tym zakresie, np. skorzystali z usług Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin w Kowarach lub ośrodków odwykowych w najbliższej okolicy. W przypadku alkoholizmu, gdy osoba uzależniona nie podejmuje żadnych działań w zakresie walki z nałogiem rodzina jest kierowana do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach.

Długotrwałe bezrobocie / bierność na rynku pracy / brak stałego zatrudnienia

Do powszechnych problemów kowarskich rodzin należy również długotrwałe bezrobocie. Przyczyn tego zjawiska należy upatrywać przede wszystkim w braku odpowiednich wzorców. O ile jednak w przypadku starszego pokolenia problem bezrobocia powstawał w wyniku istotnych zmian na rynku pracy (m.in. przez likwidowanie dużych zakładów pracy), o tyle dzisiejsi 20- i 30-latkowie wpisują się już w bardziej skomplikowany schemat bezrobocia. Najczęściej wzrastali w rodzinach, których ten problem już dotyczył, co oznacza brak właściwego wzorca, obserwowanie rodziców, którzy po utracie pracy nie przekwalifikowali się i niejednokrotnie podejmowali prace dorywcze bądź przez wiele lat utrzymywali się wyłącznie ze

świadczeń z systemu pomocy społecznej. Z rozeznania środowiskowego wynika, że bezrobociu często towarzyszyły:

- nadużywanie alkoholu,
- przemoc w rodzinie,
- niewłaściwe zaspokajanie potrzeb dzieci.

Dzisiaj rodziny zmagające się z problemem bezrobocia cechuje obniżona aktywność, a w skrajnych przypadkach bierność w poszukiwaniu zatrudnienia i niestabilność w miejscu pracy. Z informacji pozyskanych od członków ww. rodzin oraz obserwacji wynika, że najczęstsze przyczyny niepodejmowania zatrudnienia to:

- zobowiązania komornicze – osoba nie podejmuje legalnego, stałego zatrudnienia z obawy, że komornik dokona zajęcia wynagrodzenia na poczet posiadanych długów lub zaległości;
- wysokość świadczeń uzyskiwanych z Ośrodka Pomocy Społecznej, które zaspokajają minimalne potrzeby rodziny, a która nie wykazuje ambicji poprawy swojej sytuacji lub statusu społecznego;
- niska umiejętność funkcjonowania na rynku pracy (brak umiejętności tworzenia CV, podania o pracę lub listu motywacyjnego);
- uwarunkowania psychologiczne – niskie poczucie własnej wartości, brak poczucia sprawstwa i brak dążenia do podniesienia swoich kwalifikacji;
- uzależnienie lub nadużywanie substancji psychoaktywnych;
- status osoby karanej.

Brak stałego zatrudnienia i stabilizacji finansowej wpływa na funkcjonowanie rodziny zarówno w kwestii materialno-bytowej, jak i psychologicznej. Niejednokrotnie prowadzi do wykluczenia społecznego i zaburzenia poczucia bezpieczeństwa członków rodziny.

Celem rozwiązania tego problemu rodziny zadaniem asystenta rodziny jest poszukiwanie w ludziach ich mocnych stron, poprzez wzmocnienie ich poczucia własnej wartości, stopniowe wywoływanie poczucia sprawstwa. Podstawą do zmiany sytuacji jest wiara danej osoby w możliwość podjęcia stałej pracy. Niejednokrotnie bowiem ludzie cechujący się brakiem wiary w siebie porzucają miejsce pracy, co prowadzi do pogłębienia frustracji i problemu. Kolejnym zadaniem dla asystenta jest pomoc w funkcjonowaniu na rynku pracy, co oznacza również zachęcanie do uczestnictwa w kursach doszkalających. Kolejnym krokiem jest nauka sporządzania dokumentów wymaganych przy zatrudnieniu, tj. CV, podania o pracę i listu motywującego. Następnie asystent udziela pomocy w poszukiwaniu konkretnych miejsc pracy i podejmuje najtrudniejsze zadanie – motywowanie do utrzymania nowej pracy.

Problemem pokrewnym bezrobociu jest bierność zawodowa. Powszechnym bowiem zjawiskiem jest lekceważący stosunek do swojej sytuacji zawodowej. Zdarza się, że niepracujący członkowie rodzin albo w ogóle nie rejestrują się w Urzędzie Pracy, albo nie potwierdzają gotowości do podjęcia pracy w wyznaczonym terminie i zostają karnie wykreślone z ewidencji osób bezrobotnych na okres kilkumiesięcznej karencji, co

skutkuje brakiem możliwości korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz brakiem ubezpieczenia zdrowotnego.

Trudna sytuacja mieszkaniowa / bytowa

Połowa z analizowanych rodzin zamieszkuje w lokalach komunalnych lub zostały przeniesione do lokali socjalnych ze względu na wygenerowane zadłużenie czynszowe i niedokonywanie opłat za media. W zdecydowanej większości mieszkania są zaniedbane i wymagają remontu lub przynajmniej odświeżenia. W dwóch przypadkach rodziny mieszkają w bardzo złych warunkach – jedna z nich nie podjęła żadnych działań by to zmienić, druga zaś pozyskała nowy lokal z zasobu gminy.

Asystent rodziny koncentruje swoje działania w pierwszej kolejności na analizie aktualnej sytuacji i potrzeb rodziny oraz możliwości uzyskania nowego lokalu do najmu z zasoby gminy bądź uruchomienie całego procesu zmian w funkcjonowaniu rodziny, którego celem jest poprawa sytuacji materialno-bytowej. Podejmuje ścisłą współpracę z Zarządem Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej (w zakresie pomocy rzeczowej takich jak ubrania, AGD, etc.) oraz organizacjami wolontariuszami działającymi na terenie Kowar.

Bez względu na dominujący problem, z którym boryka się dana rodzina to asystent rodziny koordynuje poradnictwo na wniosek osób objętych wsparciem. Do jego zadań w szczególności należy:

- udzielanie wsparcia emocjonalnego;
- zapoznanie członków rodziny z możliwościami uzyskania wsparcia oraz pomocy, zgodnie z indywidualnymi potrzebami;
- poradnictwo w zakresie zapewnienia odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla kobiet w ciąży oraz w okresie połogowym, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży zagrożonej (powikłanej) oraz w przypadku poronień lub niepowodzeń położniczych;
- poradnictwo w zakresie zapewnienia odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w okresie prenatalnym lub w trakcie porodu;
- występowanie w imieniu członków rodziny, na ich żądanie, do podmiotów w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia (na podstawie pisemnego upoważnienia).

Ze zgromadzonych danych oraz wieloletniej pracy z kowarskimi rodzinami jasno wynika, że rodziny, które korzystają z pomocy asystenta rodziny są rodzinami wieloprotblemowymi. W związku z tym współpraca z asystentem przeważnie przybiera formę długotrwałego procesu, który niestety nie zawsze kończy się sukcesem. Jednakże efektywność pracy asystenta rodziny nie jest mierzona ilością rozwiązanych w czasie problemów rodziny. O sukcesie asystentury możemy mówić, gdy u podopiecznych nastąpią zmiany w postrzeganiu siebie, swojego dotychczasowego działania

i otaczającego świata. Wzmocnienie poczucia sprawstwa, poczucia kompetencji w roli rodzica, samodzielność w radzeniu sobie z trudnościami życia rodzinnego, ale też umiejętność zwracania się po pomoc, poprawa funkcjonowania dzieci w rodzinie i środowisku szkolnym – to tylko przykłady efektów współpracy z asystentem rodziny.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY I UZALEŻNIENIOM

Skala zjawiska przemocy w rodzinach jest niełatwa do oszacowania. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Kowarach oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach wynika, że rośnie liczba osób objętych wsparciem w związku z przemocą. Są to jednak dane dotyczące przemocy ujawnionej – na ogół w sytuacji, gdy eskalacja zjawiska przemocy w rodzinie jest tak duża, że jej członkowie zgłaszają problem lub reagują na nią osoby z najbliższego otoczenia. Wystąpienie zjawiska przemocy domowej angażuje zazwyczaj wiele lokalnych instytucji – policję, ośrodek pomocy społecznej, sąd, szkoły. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2019-2023, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach uchwałą z dnia 28 listopada 2019r. nr XIV/90/19, adresowany jest do wszystkich mieszkańców miasta, a jego celem jest zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, zapewnienie pomocy rodzinom, pogłębianie wiedzy i doskonalenia umiejętności osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, a także koordynacja działań podejmowanych na rzecz zapobiegania temu zjawisku. Ostatnie z wymienionych zadań ściśle wiąże się z ww. Zespołem Interdyscyplinarnym, będącym podstawowym ogniwem systemu reagowania na zjawisko przemocy. Diagnostyce problemu przemocy w rodzinie oraz świadczeniu pomocy osobom uwięzonym w przemoc służy procedura „Niebieskiej Karty”.

W roku 2023r. prowadzono 39 „Niebieskich Kart” - 1 kontynuowana od 2021r., 8 kontynuowanych od 2022r. oraz 30 wszczętych w nowych sprawach. Zakończono procedurę w 25 przypadkach.

Sytuacja każdej z ww. rodzin była systematycznie monitorowana przez pracowników socjalnych oraz funkcjonariuszy Policji, natomiast dzieci z rodzin, w których została wszczęta procedura zostały objęte monitorowaniem przez odpowiedniego pedagoga szkolnego z danej kowarskiej szkoły we współpracy z wychowawcą klasy.

Tabela 21 Charakterystyka osób doznających przemocy

Charakterystyka osób doznających przemocy					
Kobiety		Mężczyźni		Dzieci	
ogółem	w tym: liczba osób z problemem uzależnień	ogółem	w tym: liczba osób z problemem uzależnień	w wieku do 18 lat	w tym: liczba dzieci z problemem uzależnień
22	2	6	3	17	0

Tabela 22 Charakterystyka osób stosujących przemoc

Charakterystyka osób stosujących przemoc					
Kobiety		Mężczyźni		Dzieci	
ogółem	w tym: liczba osób po spożyciu alkoholu i środków psychoaktywnych	ogółem	w tym: liczba osób po spożyciu alkoholu i środków psychoaktywnych	w wieku do 18 lat	w tym: liczba dzieci po spożyciu alkoholu i środków psychoaktywnych
6	1	33	8	0	0

Tabela 23 Analiza ilościowa „Niebieskich Kart” w latach 2019-2023

Niebieskie Karty					
	2019	2020	2021	2022	2023
Założone NK w danym roku	28	19	28	32	30
Ilość postępowań ogółem	41	26	46	45	39
Ilość zakończonych postępowań	30	7	37	36	25

Powyższa analiza ilościowa dot. prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty” wyraźnie pokazuje tendencję wzrostową ilości rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego. Dokonując analizy przypadków prowadzonych w 2023r. można stwierdzić, że zjawisko przemocy domowej pozostaje trudnym i poważnym problemem na terenie gminy Kowary – w wielu przypadkach „NK” została wszczęta po raz wtóry, najczęściej po interwencji Policji w miejscu zamieszkania rodziny. Odnotowano również wzrost ilości przypadków o charakterze incydentalnym..

Mając na względzie prowadzone działania informacyjne oraz podnoszące świadomość społeczności kowarskiej z zakresu przemocy w rodzinie, w tym kampanie informacyjne planowane na rok 2023, można spodziewać się dalszego wzrostu ilości zakładanych „Niebieskich Kart”. Celem tych działań jest walka z tzw. „przemocą utajoną”, o której nie jest informowana Policja ani Zespół Interdyscyplinarny.

Wieloaspektowość przyczyn zjawiska przemocy w rodzinie (alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, złe wzorce zachowań w rodzinie i środowisku lokalnym, niski poziom wykształcenia i inne) wskazuje, że działania w zakresie przeciwdziałania przemocy winny być elementem szeroko pojętej, lokalnej polityki społecznej. Jednakże problem przemocy jest przede wszystkim ściśle powiązany z problemem alkoholowym, dlatego wspólne podejmowanie działań z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) oraz Urzędem Miejskim w Kowarach jest tak istotne. Poniżej zamieszczono kilka przykładów działań prowadzonych przez ww. instytucje:

- prowadzenie spraw związanych z rozpatrywaniem wniosków dotyczących leczenia odwykowego – na 23 posiedzeniach rozpatrzono łącznie 49 wniosków bieżących i 32 kontynuowanych z poprzednich lat, 8 skierowano do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze;
- finansowanie i nadzór nad działalnością Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Ich rodzin w Kowarach i kierowanie do Punktu osób uzależnionych, podejrzanych o stosowanie lub stosujących przemoc w rodzinie oraz osób współuzależnionych;
- organizowanie i finansowanie szkoleń dla pracowników jednostek gminnych oraz innych, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie – w szkoleniu zorganizowanym w związku z wprowadzeniem nowelizacji ustawy, przeprowadzonym 08 maja 2023r. uczestniczyło 18 osób, w szkoleniu z zakresu pracy z osobą doznającą przemocy domowej i stosującą przemoc domową przeprowadzonym w dniu 14 listopada 2023r. uczestniczyło 21 osób;
- podejmowanie czynności w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy, zgodnie z kompetencjami MKRPA poprzez podjęcie działań nakierowanych na profilaktykę alkoholową, jeśli zjawisko przemocy ma związek z problemem uzależnienia od alkoholu lub narkotyków i innych środków psychotropowych;
- rozprowadzanie w jednostkach na terenie Kowar materiałów otrzymanych z zewnętrznych instytucji takich jak Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- umieszczanie na stronie internetowej Miasta Kowary oraz na Facebook’u informacji o możliwościach uzyskania wsparcia, pomocy lub informacji w przypadku doznawania lub bycia świadkiem przemocy.;
- współdziałanie członków Komisji z ZI, GR oraz innymi instytucjami w sprawach dot. przemocy.

W siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach funkcjonował Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin, finansowy ze środków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach, w ramach, którego świadczone są usługi bezpośrednio adresowane do osób i rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym.

Zadania Punktu Konsultacyjnego, finansowanego ze środków MKRPA, w 2023r. realizowało 2 psychologów i działania te koncentrowały się na świadczeniu usług bezpośrednio adresowanych do osób i rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym oraz członków rodzin, w których występuje zjawisko przemocy.

Realizowano nw. formy oddziaływań:

- psychologiczne konsultacje indywidualne,
- grupa wsparcia dla osób uzależnionych,
- grupa wsparcia dla osób współuzależnionych oraz osób z syndromem „DDA” (Dorosłe Dzieci Alkoholików)
- Treningi Zastępowania Agresji oraz Treningi Zachowań Konstruktywnych, jako profilaktyczna forma oddziaływań przeznaczona była również dla dzieci i młodzieży, głównie z rodzin z problemem uzależnienia i/lub przemocy w rodzinie, bądź zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

W roku 2023 w Punkcie Konsultacyjnym udzielono łącznie 339 konsultacji.

W perspektywie wspierania rodziny intensyfikacja działań w zakresie przeciwdziałania i zwalczaniu uzależnień jest konieczna. Dzieci z rodzin borykających się z problemem alkoholowym doświadczają wielu traumatycznych przeżyć. W rodzinie alkoholowej często brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ograniczone bywają możliwości zaspokojenia potrzeb wyższego rzędu. W rodzinie dominuje atmosfera niepokoju, napięcia, niepewności i lęku. Dzieci z rodzin dotkniętych chorobą alkoholową często przedwcześnie wchodzą w rolę dorosłych, czują się inne, gorsze od rówieśników, nierzadko doświadczają przemocy. Doświadczenie życia w rodzinie z problemem alkoholowym pozostawia w nich piętno na całe życie. Niewłaściwe realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej w tych rodzinach jest jedną z najczęstszych przyczyn pozbawiania lub ograniczania władzy rodzicielskiej oraz umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru, poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony słabe strony, szanse i zagrożenia). Dzięki takiemu postępowaniu, z całego posiadanego zasobu informacji, zostają wyodrębnione i zidentyfikowane te, które są istotne strategicznie. Analiza SWOT bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego.

Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?, „Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?”.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Zatrudnienie asystentów rodziny – możliwość wpierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy wypełniania funkcji rodzicielskich.
Bieżące dokonywanie diagnozy sytuacji rodzin na terenie gminy Kowary	Utrudnienia we współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy instytucjami wynikające z przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.
Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny	Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia.
Wypracowany system współpracy międzyinstytucjonalnej w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w związku z działaniami Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	Niska motywacja rodzin do korzystania z pomocy specjalistycznej, błędne, stereotypowe postawy wobec korzystania z pomocy instytucjonalnej)
Dostępność do poradnictwa specjalistycznego m.in. w Poradni psychologiczno-pedagogicznej działającej na terenie gminy Kowary	Narastające zjawisko długotrwałego uzależnienia osób/rodzin od świadczeń pomocy społecznej.
Realizowanie działań z zakresu udzielania pomocy żywnościowej oraz dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach.	Niski poziom aktywności Klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowych.
Rozwinięta sieć instytucji wspierających rodzinę – OPS, PCPR, Sąd, MKRPA, ośrodki zdrowia	Utrudniony dojazd lub brak komunikacji miejskiej umożliwiającej rodzinie podjęcie zatrudnienia poza miejscem zamieszkania
Realizacja programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” finansującego dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolu	Bezradność i roszczeniowość, nastawienie na pomoc tylko finansową
SZANSE	ZAGROŻENIA
Zmiana mentalności i świadomości społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych.	Brak stabilności przepisów w zakresie pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.
Kompleksowe wsparcie rodzin dzięki współpracy różnych instytucji.	Brak stabilizacji rynku pracy oraz alienacja społeczna osób w kontekście

	epidemii covid19 ORAZ KONFLIKTU ZBROJNEGO NA Ukrainie
Lepsze rozpowszechnianie i promowanie działań wspierających rodziny realizowanych dla mieszkańców Gminy,	Małe zainteresowanie mieszkańców Gminy poprawą swojej sytuacji życiowej (niechęć do korzystania z dostępnych form pomocy rodzinie).
Poprawa samodzielnego funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych w społeczeństwie lokalnym.	Oslabienie tradycyjnych więzi rodzinnych („pęd życia”). Wzrastająca liczba rodzin wieloproblemowych.
Stabilizacja sytuacji materialnej rodzin dzięki wsparciu w finansowym, rzeczowym.	Zanik więzi i tradycji rodzinnych
Zaangażowanie rodzin we współpracę ze służbami pomocowymi	Nastawienie rodzin na pozyskiwanie tylko korzyści finansowych z pomocy społecznej
Większa dostępność zatrudnienia	

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

W dokonanym powyżej zarysie diagnozy sytuacji rodzin w Kowarach widoczne są powtarzające się dysfunkcje w zakresie wypełniania przez rodziny funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Duże znaczenie dla funkcjonowania rodzin miał okres pandemii w jakim znalazł się cały kraj. Nauka zdalna spowodowała izolację dzieci od rówieśników, świata realnego, gdyż większość swojego czasu dzieci spędzały przed komputerem. Efektem tego może być zwiększenie się chorób psychicznych wśród dzieci, zapotrzebowania na pomoc psychologa w celu ponownego odnalezienia się w środowisku. Z uwagi na fakt, że istnieje deficyt psychologów i lekarzy psychiatrów dla dzieci, problemy nawarstwiają się. Rodzina zaczyna borykać się z trudnościami w codziennym funkcjonowaniu.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w realizacji tej funkcji spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego. Wsparcie to udzielane jest we współpracy z instytucjami działającymi na terenie miasta, np. sądem, policją, instytucjami oświaty, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Podejmując działania na rzecz rodziny, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawa dziecka. Pomoc rodzinie, zgodnie z zasadą subsydiarności, ma się opierać w pierwszej kolejności na jej zasobach i możliwościach oraz zasobach środowiska lokalnego.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2026-2028 nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie tych sytuacji, gdy, w związku z występującymi w rodzinie problemami, dysfunkcjami i trudnościami w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dziecko pozbawione jest możliwości właściwego rozwoju w swojej naturalnej rodzinie.

Założeniem Programu jest więc wspieranie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz zapobieganie konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Praca z rodziną winna być prowadzona również w przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną, gdyż zgodnie z ideą ustawy o wspieraniu rodziny piecza zastępcza powinna mieć charakter okresowy, a praca z rodzinami biologicznymi powinna przynieść pozytywne efekty w postaci możliwości powrotu dzieci do rodziny biologicznej.

Realizacja założeń Programu:

- działania profilaktyczne, zapobiegające powstawaniu sytuacji wymagających interwencji kryzysowej, poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- działania profilaktyczne zapobiegające niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży, promocja rozwiązań systemowych w pracy z dziećmi i młodzieżą;
- aktywizacja dzieci i młodzieży na rzecz własnego rozwoju;
- przeciwdziałanie niedożywieniu dzieci;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin, pomoc w integracji z otoczeniem społecznym,
- udzielenia profesjonalnego wsparcia dla rodzin w sytuacjach kryzysowych;
- wzmacnianie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach, wspieranie rodziny w funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych;
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb materialnych rodziny;
- działania profilaktyczne zapobiegające uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, udzielanie pomocy w przezwyciężaniu uzależnień;
- koordynowanie działań instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych podjętych w celu wspierania i pomocy rodzinom.

Działania przewidziane w założeniach Programu umożliwią realizowanie na szczeblu gminnym, w środowisku lokalnym polityki prorodzinnej rozumianej jako stwarzanie odpowiednich warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych wzmacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe zaspokajanie przez nią podstawowych potrzeb.

CELE PROGRAMU

Cel główny:

Głównym celem Programu jest doprowadzenie do zmniejszenia się liczby dzieci z Kowar wymagających umieszczenia w pieczy zastępczej poprzez stworzenie

optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych jak również przeżywających trudności w wypełnianiu swoich obowiązków opiekuńczych i wychowawczych celem przywrócenia im zdolności do prawidłowego wykonywania tych funkcji.

Zapewnienie prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie staje się coraz trudniejszym wyzwaniem. Rodzice, którzy mają trudności lub ograniczone możliwości w wypełnianiu funkcji rodzicielskich, mogą liczyć na wsparcie instytucji samorządowych, a także organizacji pozarządowych. Odzyskanie równowagi egzystencjalnej przez rodzinę, możliwe jest jedynie przy podjęciu przez nią decyzji o dobrowolnej i pełnej zaufania współpracy z podmiotami niosącymi wsparcie. Ważnym jest, aby dogłębnie zbadać przyczyny problemów i przy udziale członków rodziny, sukcesywnie je rozwiązywać.

Cele szczegółowe:

1. Realizacja systemu wsparcia materialnego dla rodzin z dziećmi

- zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin,
- sprawnie działający system szeroko pojętej pomocy społecznej,
- objęcie pomocą materialną osób/rodzin do tego uprawnionych,
- organizowanie pomocy rzeczowej dla rodzin potrzebujących
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb żywieniowych rodzin,
- współpraca z instytucjami w celu organizacji dożywiania,
- sprawnie działający system szeroko pojętej pomocy społecznej,
- finansowanie wyjazdów kolonijnych dzieciom z rodzin będących w trudnej sytuacji finansowej, życiowej,
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci,
- współpraca instytucji organizujących wypoczynek i rekrutujących dzieci
- współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej

2. Rozbudowa i udoskonalenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

- analiza sytuacji rodziny zagrożonej kryzysem oraz monitorowanie sytuacji dziecka
- propagowanie roli asystenta rodziny
- inspirowanie i zachęcanie do współpracy z rodzinami podmioty sektora pozarządowego,
- wdrażanie nowych inicjatyw mogących poszerzyć ofertę usług skierowanych do rodziny,
- zarządzanie działaniami realizowanymi przez współpracujące podmioty,
- koordynowanie działań podmiotów uczestniczących w programie,
- wypracowanie procedur postępowania z rodziną zagrożoną umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

3. Rozwój zdalnych form wsparcia.

4. Wzmocnienie fundamentalnej roli i funkcji rodziny oraz poszerzanie i doskonalenie kompetencji rodzicielskich

- dostarczanie wiedzy na temat świadomego rodzicielstwa,
- zachęcanie rodziców do korzystania z metod, technik i katalogów zachowań ułatwiających rozwiązywanie trudnych sytuacji (np. kar i nagród, obowiązków, propozycji spędzania czasu wolnego itp), opracowanych przez specjalistów MOPS,
- przekonywanie do podtrzymywania tradycji rodzinnych oraz korzystania ze sprawdzonych doświadczeń wychowawczych na rzecz uzdrawiania rodziny,
- nakłanianie opiekunów i rodziców do korzystania z nabytych i rozwijania nowych umiejętności wychowawczych.

5. Profesjonalizacja i integracja działań na rzecz wspierania rodziny

- realizacja programów profilaktycznych
- podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny, pracowników socjalnych
- opracowanie diagnozy sytuacji rodzin zamieszkujących na terenie gminy

6. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

7. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny, która oczekuje na powrót dzieci z pieczy zastępczej

- poddanie środowiska rodzinnego szczegółowej diagnozie, celem sprawdzenia gotowości rodziny do przyjęcia dzieci z pieczy zastępczej,
- zapewnienie rodzinie zdolności finansowej do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- zagwarantowanie wszystkim członkom rodziny dostępu do kadry specjalistów wspomagających rodziny,
- cykliczne diagnozowanie potencjału rodziców, celem wypracowania stałych zmian w funkcjonowaniu rodziny,
- doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców,
- motywowanie rodziców do korzystania z form kształcenia w zakresie rozwiązywania problemów i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.

8. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach

- sporządzanie rodzinnego wywiadu środowiskowego w rodzinie przeżywającej trudności,
- praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcje rodziny

9. Zapobieganie powstania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym placówkami służby zdrowia,

- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia lub niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcia terapii leczenia uzależnień- współpraca z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skwierzynie, podjęcie terapii dla osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową- współpraca z policją oraz Zespołem Interdyscyplinarnym,
- angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe i motywujących do podjęcia zatrudnienia,
- angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznych warsztatów w celu podniesienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, wzmocnienie poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, pogłębienie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich.

SPOSÓB REALIZACJI CELÓW

Działania mające na celu realizację założeń Programu będą nastawione na bezpośrednią pracę z rodziną, koordynowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach:

- diagnozowanie problemów rodziny i dziecka na terenie Kowar;
- realizacja systemu wsparcia materialnego dla rodzin z dziećmi (świadczenia z pomocy społecznej na rzecz rodzin z dziećmi; zapewnienie do systemu świadczeń rodzinnych)
- wprowadzenie i rozwój zdalnych form wsparcia;
- monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- działania podejmowania działań w środowisku, praca socjalna z rodzinami w kryzysie, inicjowanie interwencji z skrajnych, uzasadnionych przypadkach;
- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży przez placówki oświatowe oraz Miejski Ośrodek Kultury, jak również przez świetlicę opiekuńczo-wychowawczą;
- monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych wychowawczo, borykających się z problemem uzależnień i zagrożonych przemocą;
- opracowywanie indywidualnych planów, dostosowanych do indywidualnych potrzeb i zagrożeń danej rodziny, w ramach kontraktu socjalnego;
- rozpowszechnianie informacji o możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- organizacja konsultacji i mediacji rodzinnych, a także poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, prawne i psychologicznego);
- dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach i innych placówkach;
- współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej;

- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny;
- wzmacnianie i rozwijanie umiejętności osób świadczącym pomoc w obszarze wspierania rodziny;
- tworzenie klimatu sprzyjającego integracji działań na rzecz wspierania rodziny
- szkolenia dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych.

ADRESACI PROGRAMU

Do realizacji celów programu przyjęto definicję rodziny, która została wskazana w art. 6 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej określającym rodzinę, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Zauważyć należy, iż rozumienie to nie wymaga występowania instytucjonalnej formy małżeństwa czy więzi pokrewieństwa, zatem rodziną nazwane zostaną wszystkie osoby wykazujące znamiona pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

1. Rodziny zamieszkałe na terenie gminy miejskiej Kowary, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
2. Dzieci pozbawione właściwej opieki, pomocy i wsparcia za strony otoczenia, rodziny i najbliższych.
3. Instytucje działające na rzecz rodzin, dzieci i ich otoczenia.

REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach, któremu przekazana została realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Program jest realizowany w szczególności przez:

- Urząd Miejski w Kowarach,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Placówki oświatowe, w tym wychowania przedszkolnego,
- Placówki ochrony zdrowia,
- Miejski Ośrodek Kultury w Kowarach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kowarach,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Miejski w Kowarach,

we współpracy ze środowiskiem lokalnym, odpowiednimi jednostkami powiatowymi, administracją rządową, sądową i ich organami pomocniczymi, policją i instytucjami

oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 odbywać się będzie w ramach:

- środków budżetu miasta Kowary,
- dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

EWALUACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Program podlega rocznej ewaluacji opracowywanej w formie sprawozdań, sporządzanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach, przedkładanych Burmistrzowi Miasta Kowary w terminie do dnia 31 marca każdego roku, za rok poprzedni.

Sprawozdania sporządzane będą na podstawie danych własnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach oraz danych, które partnerzy wspierający realizacją poszczególnych celów szczegółowych, mają obowiązek przekazać do MOPS w terminie do 15 lutego każdego roku za rok poprzedni.

Ponadto corocznie sporządzane będą przez MOPS sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny, które przekazywane będą Wojewodzie Dolnośląskiemu w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, w którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości.

Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

- liczba i rodzaj działań podejmowanych w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych,
- liczba rodzin objętych działaniami w ramach Programu,
- rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania,
- liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodzin,
- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta,
- liczba szkoleń skierowanych do specjalistów,

- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego,
- liczba osób i udzielonych porad z podziałem na kategorie problemowe,
- liczba rodzin objętych monitorowaniem,
- liczba rodzin wspierających,
- liczba uczestników działań edukacyjnych,
- liczba organizowanych form wypoczynku,
- liczba dzieci korzystających z posiłków,
- liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS,
- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej,
- liczba dzieci które powróciły do rodzin biologicznych.

Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów szczegółowych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia. Efektem ewaluacji będą wnioski do ewentualnej modyfikacji działań. W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Zmiany będą przedstawione Radzie Gminy do zatwierdzenia.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2026-2028 zakłada stworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a w rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobycia nowych umiejętności.

Aby uzyskać zamierzone cele w realizację powinny włączyć się instytucje i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem

realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

UZASADNIENIE

Obowiązek przyjęcia uchwały wynika z art. 176 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które określają, iż zadaniem własnym gminy jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, stanowiących część zadania powierzonego samorządom do realizacji od dnia 1 stycznia 2012r.

Realizując ten obowiązek, przygotowano niniejszy Program w celu określenia spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Gminie Miejskiej Kowary.

Opracowując Program uwzględniono niezbędną współpracę wielu podmiotów działających na rzecz rodziny. Zdiagnozowano sytuację kowarskich rodzin i zasoby miasta wspierające rodzinę. Omówiono sposób realizacji Programu oraz jego monitorowanie, jak również składanie sprawozdawczości właściwym organom administracji rządowej i samorządowej. Ponadto w ww. dokumencie zawarto informacje o źródłach finansowania działań podjętych w ramach Programu.